

Amsterdam, 15 december 2016

Geachte leden,

Er staat een gure wind in Leenrechtland en dat voelen schrijvers en vertalers aan den lijve. Bij vele collega's is de uitkering van Lira de laatste jaren dramatisch teruggelopen, soms met duizenden euro's. Niemand weet precies wat de oorzaak is. Sommigen wijzen op de ontleding, anderen op de nieuwe vorm van de schoolbibliotheek, de dBos (de Bibliotheek Op School), waardoor veel te weinig leengeld afgedragen zou worden.

De VvL is daarover lange tijd in gesprek geweest met Stichting Leenrecht, die de gelden bij de bibliotheken inzamelt. Ook Leenrecht constateerde de terugloop maar kon geen directe oorzaak aanwijzen. Mede op aandringen van onze vertegenwoordigers begon de stichting een onderzoek. In de herfst van vorig jaar kwam dat rapport naar buiten: de redenen voor de terugval waren meervoudig. Ontleding was er een, de dBos-bibliotheken waren een andere, de opkomst van ruil- en vrijwilligersbibliotheken een derde. Een opvallende zaak: de cijfers die Leenrecht van de bibliotheken kreeg waren veel lager dan die van het Centraal Bureau van de Statistiek, die ook van de bibliotheken afkomstig waren.

In Amersfoort hebben wij begin 2016 daarover een dag georganiseerd om deze uitkomsten te bespreken en ook te zien wat we eraan konden doen. Een conclusie was, dat het ministerie van OC&W in actie moest komen. Een speciale eenheid van de VvL, de Taskforce Leenrecht, moest het ministerie zover zien te krijgen, net als de Stichting Leenrecht, overigens. De Taskforce bestaat uit Wilma Degeling, Janne Rijkers, Tanja de Jonge, Gerard Suurmeijer en Jeroen Thijssen.

Inmiddels zijn we tien maanden verder. Het ministerie heeft een eigen onderzoek laten doen; kennelijk vonden ze dat van stichting Leenrecht niet veelzeggend genoeg. Het nieuwe onderzoek diende ter aanvulling en specificatie.

Het conceptrapport van dat onderzoek verscheen in oktober en het was ver onder de maat. Het probleem van de verschillende cijfers van Leenrecht en CBS werd geconstateerd maar verder niet uitgezocht. Het rekenwerk aan inkomens van auteurs was slordig en incompleet, de toon van het verslag was nogal geringschattend, ga zo maar door.

In een gesprek met mensen van OC&W hebben wij onze kritiek toegelicht. Eerlijk is eerlijk, ze stonden er open tegenover. Zij verzochten ons de kritiek uit te schrijven en te zenden naar het betreffende onderzoeksbureau. Dat is inmiddels gebeurd en we wachten op een reactie.

Behalve overleg met OC&W heeft de Taskforce zich bezig gehouden met een WOB-procedure om informatie te verkrijgen over de alternatieve bibliotheek in de gemeente Uitgeest. Uit de stukken bleek dat het leenrecht met opzet wordt omzeild en dat de gemeente door een maas in de wet geen leenrecht hoeft af te dragen. Het is overigens de vraag of de gemeenteraad hiervan op de hoogte is; misschien heeft hier een wethouder slim willen zijn. Wij hebben de gemeente om uitleg verzocht.

De Taskforce overweegt een procedure tegen de gemeente mocht de uitleg daar aanleiding toe geven.

We zijn nog lang niet klaar, maar de eerste stappen zijn gezet. Wanneer, per 1 januari 2017, de VvL opgaat in de Auteursbond blijft de Taskforce intact. Er is nog veel te winnen.

In elk geval een goede jaarwisseling gewenst.

Met vriendelijke groet,

Jeroen Thijssen
Voorzitter van de VvL